

IV 61
Kopierad
Fästelse

Otto Blafind
Usjellisesti tekijättä.

Vid Polyteknikernas förenings soaré till förmån för
föreningens byggnadsfond den 7 mars 1902.

Af en föreningsmedlem.

Vtterst i tiden när skapareordet förkunnats, när ljuset var alstradt, när himmeln var höjd öfver jorden, och vattnet var samladt, naturen med växter och djur var bragt i sin fägning, och människan, skapelsens krona, lifvet förunnats; då — så lydde budet — ägde hon val mellan lifvet i lustgårdens sällhet och sorglösa fröjd eller frukten i kunskapens träd med döden i skötet. Härligt var lifvet, härligt att le mot naturen i morgonens hägring, i aftonens vårliga frid. Men härlig var kunskapens yppiga frukt i dess strålande prakt. — Och människan tänkte: åt hon däraf, visdom, förstånd och guddom den gaf den frukten. — — Och hon föll i sitt trots emot skaparens makt. — Då, säges i skriften, när dådet var gjordt, och när kunskapens lystnad var väkt, vardt döden det arf, som blef hennes från släkte till släkt. Och människan, säges, när kunskapens gnista hon fände, sin ringhet, sitt armod, sin nakenhet kände.

Nu lifvet i sällhet förbyttes mot nöd och förtviflan, mot sorger och brott. Ur den gård, den i morgonens ljus hon af skaparen fått, blef människan drifven. Vid porten blef satt en ängel med barhugget svärd. Det blef kväll och blef natt. Och sorgen var bitter, mödan var tung. — — Men nu kommer morgonen strålande ung, arbetets morgon med nåd och försoning. I skog och på hed finner mänskan sin boning. Det dagliga brödet blir arbetets lön. Och skaparen prisar hon nu i sin bön.

Till värn under striden med döden och lifvet dock kunskapens frö var människan gifvet. Men hör ock den dom, henne skaparen gaf:

Du och din ätt intill aflägsna tider,
fjättrad i bojor som jordlifvets slaf
af brännande törst efter vetande lider.
Om i slott eller koja din boning ock låg,
till kunskapens lockande frukt står din häg.
Om i rikdom du dväls, om i armod du ligger,
ur dess saft och dess lif hvarje droppe du tigger.
Men vet att med kunskapens fröjd och dess makt
ett tveeggadt svärd i din hand jag har lagt —
att den till fullkomlighet aldrig dig höjer
men sist uti stoft för min allmakt dig böjer!
Den kunskap du sökt blir din brännande eld!

Så lydde domen, af skaparen fäld.

* * *

Nu släkten ha fostrats och släkten förgått.
Ej finner du platsen, där lustgården stått.
Ej skönjer du porten, där ängeln sig stälde
med svärdet till tecken på skaparens välde.
Men spörj, och du finner, att sanning är vordet
det öde dig gafs uti härskareordet,
i den dom och det straff, dem i arf du fick taga.
Ty spörj af historien, af sång och af saga!
De tälja om blodsdåd, om våld och om strider.
De visa dig mänskan, då svärdet hon smider
för storhet och ära, för rykte och glans,
De tälja dig ock, hur den seger som vanns
för segraren själf förlorat sin fågring;
de tälja om makten förbytt i förnedring,
hur vid sprudlande glädje, vid jublande fest
sorgen och döden dock alltid var gäst.

Men icke är bilden i afundsam strid
den enda af mänskan, historien förlänar.
Du ser ock en bild, mer hoppfull och blid,
då det sköna, det goda och ädla hon tjänar.
Under hägn af idéernas lyftade fana
det ädla i former du ser henne dana.
Hvad i lifvet hon fann var det sanna och bästa,
i färg på sin duk du ser henne fästa.
Du hört då i ord och i toner hon kvad
sin smärta och fröjd, då sin kärlek hon bad.
— — Men sök blott att tyda, hvad innerst där fanns
i tonernas mångfald, i färgernas glans!
Du ser, hur det högsta och skönsta hon såg,
då själf uti ringhet och armod hon låg,
hur hon under toner af jubel och glam
sin saknad blott sjöng i sin sorg och sin skam.

Sågnen och sången dock lära till först,
hur människan, drifven af kunskapens törst
offrar sitt lif med dess lycka och fröjder,
famlande visdomens svindlande höjder.
Du människan ser, då hon krälar i gruset,
men trängande söker blott sanningen, ljuset.
I urbärgets gångar sin fackla hon tänder,
mot oseedda rymder sitt fjärrglas hon vänder.
Trotsande döden i världshafvets våg
mot okända länder hon leder sitt tåg,

bräcker sin väg genom mörker och is
med lifvet och lyckan som kunskapens pris.
Hon tyder de sällsamma tecknen och skriften,
som legat förglömda i forntida griften.
Hon söker i askan af graflagda städer
sagornas folk, deras språk, deras seder.
Ej finnes en plats, dit ej vetandets låga
människan leder att forska och fråga.
Hon sliter hvar fik utaf världslifvets slöja
och tvingar dess lag att sin hemlighet röja.
— Men hur stora och stolta de segrar hon vunnit,
sitt ohöjda armod till sist hon har funnit.
Ty hur hög hennes kunskap, hur rik hennes håg,
sin ringhet mot skaparens makt hon blott såg.

* * *

Hvarhelst uppå jorden du finner ett land —
om mörker och frost eller sol du där fann —
på bärg eller fält, uti dal, uppå mo,
där bygges ett hem invid kärlek och tro.
Där fostras föryngrad en människoätt.
Den redes till striden för sanning och rätt.
Där läras de unga i arbetets dygd;
där lära de kärlek till fädernebygd.
— Men det första de lär, är den sällsamma sägen
om kunskapens träd. Den visar mot vägen,
dit skaparens allmakt enhvar af oss för.
Med undrande sinne då barnet den hör.
Dock tiden ännu ej sin lystring har gett,
när ynglingen redan den vägen beträdd,

Ur hundrade hem komma ynglingar samman.
De mötas som bröder i fröjd och i gamman.
Gemensamt är målet. De dömts att sitt öde
att dricka vid brädden af kunskapens flöde.
Och svår är nog stigen; men modet är godt,
då ungdom och krafter och glädje de fått.
De reda ett hem — den gemensamma härden,
som skänker dem värme och styrka på färden.
I hemmet de tälja hvad ädelt och stort
i toner är satt, hvad i handling är spordt.
Med blicken i glöd och med sinnet i brand
de tälja hvad bäst och hvad skönast de fann.

Där lära de vänskap i handling och ord,
där svära de trohet mot fädernejord.
Där drömmes med ynglingens renaste tro
den fagrade drömmen om kärlekens bo.

Men snabba gå åren. Den tid blir ej lång,
som egnas åt ynglingens dröm och hans sång.
Ty fram träder ängeln med barhugget svärd.
Han manar till arbet och öppnar en värld
med pligter och faror, med möda och sorg.
— Och ut i det vida en skara nu strömmar,
tar afsked af hemmet med ynglingadrömmar.
Nu bryta dess leder i grufvornas schakter,
nu bana de vägar till okända trakter,
nu skatter fördolda i ljuset de bära
och bygga sitt tempel till skaparens ära.

Men hemmet, som gifvit dem modet och styrkan,
som tog deras löften, som hört deras dyrkan,
det blir dock ej tomt. Åter fylles dess sal
med ynglingaröster i hundradetal.
— Och förnyade skaror gå ut i det vida
för ljus och för kunskap och frihet att strida.
De ställa sig gladt under sanningens fana
att lysa dess väg och att vidga dess bana.
— — Men hur stort deras mål, huru högt, huru djärft,
sin dom och sitt straff de med kunskapen ärfvt.
De träda dock alla det öde emot
att blotta sitt armod vid skaparens fot.

